

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА В КРАЇНАХ АМЕРИКИ

УДК 94 (477)

Ірина Гетьман-П'ятковська,
кандидат юридичних наук, доцент,
Університет економіки і права «КРОК»

УКРАЇНСЬКА ДІАСПОРА У ЛОС-АНДЖЕЛЕСІ

***Анотація.** В статті висвітлюється процес становлення, розвитку та діяльності української діаспори в місті Лос-Анджелес США в період з 1920 - до початку 2016 рр. Розглянуті історичні причини об'єднання та функціонування української громади навколо української православної церкви св. Володимира м. Лос-Анджелес та Українського культурного центру.*

У статті відзначені основні хвилі міграції українців до США, що також вплинуло на формування української діаспори в м. Лос-Анджелес.

Міграційні процеси, визначаються об'єктивними і суб'єктивними причинами, серед яких є насильницькі виселення, результат війни, геноцид, соціальні, економічні, релігійні, особисті та інші причини

Зроблено висновок, що формування української діаспори в м. Лос-Анджелес, Каліфорнія, здійснюється як на постійній основі так і тимчасово за рахунок: об'єктивних міграційних процесів, запрошення на роботу і дослідження науковців та фахівців, участі студентської молоді у програмах навчання та дослідження в університетах США, роботи молоді в літніх дитячих таборах, участі українців в культурно-освітніх та релігійних заходах в США, виграшу та отримання Грінкарти і переселення до США; вступ у шлюб з громадянином США, отримання громадянства США, возз'єднання зі сім'єю, участі в мистецьких фестивалях і спортивних змаганнях, під час туристичної подорожі та можливі інші причини. Українці в Лос-Анджелесі розмовляють англійською, українською та знають російську мову. Протягом маже столітнього існування українців в місті, українська діаспора збільшувалась та об'єднувалась на в коло релігійних організацій та українського культурного центру.

***Ключові слова:** США, Україна, українська діаспора, міграційні хвилі, Лос-Анджелес.*

Актуальність теми дослідження обумовлена завданням дослідити процес переселення українців до штату Каліфорнія США, м. Лос-Анджелес. Ця робота є однією з перших, яка намагатиметься проаналізувати процес формування української діаспори та систематизацію причин, що спонукали частину українців мігрувати саме до м. Лос-Анджелес. Метою статті є: з'ясувати, які рушійні мотиви українських переселенців на початку ХХ ст., призвели до утворення української діаспори в м. Лос-Анджелес та що надихає українців продовжувати дотримуватися українських традицій, звичаїв, та об'єднуватися на в коло релігійних організацій і українського культурно центру м. Лос-Анджелес.

Відомо, що процеси, які змушують частину певного народу, етносу покидати країну свого походження, мігрувати до іншої держави, в пошуку захисту своєї сім'ї, родини від втручання в їх особисте життя чи погрози фізичному існуванню, є складними, проблемними та інколи не безпечними. Міграційні хвилі мають як об'єктивний так і суб'єктивний характер, і зумовлені низкою причин, серед яких економічні, політичні, етнічні, релігійні тощо. Через певний час, в результаті

компактного проживання, представники народу поза межами території країни походження, утворюють діаспору.

Поняття «діаспора» (походить від грецької мови – розкидання, розсіяння), пов'язана зі статусом групи населення певного народу, що проживають поза межами країни свого походження. Термін спочатку застосовувався щодо євреїв, які жили за межами Палестини ще задовго до ліквідації Римом у 73 р. н. е Іудейського царства. Згодом поширився на інші народи. Діаспора може бути розселена компактно чи розсіяно. Діаспора може бути автохтонною, коли частина населення того чи іншого етносу внаслідок поділу території опиняється у складі іншої держави чи імміграційного походження. [3, с. 206].

Українська діаспора в м. Лос-Анджелес об'єднана на в коло декількох організацій, а саме:

1) Української православної церкви св. Володимира (4025 Melrose ave., Los Angeles, CA, 90029 USA);

2) Української православної церкви св. Андрія Першозваного (1456 Sutherland, Los Angeles, CA, 90026 USA);

3) Української католицької парафії Різдва Пресвятої Богородиці (5154 De Longpre ave, Los Angeles, CA, 90027 USA);

4) Українського Культурного Центру (4315 Melrose ave., Los Angeles, CA, 90029 USA).

У роботі ми зупинимо нашу увагу на об'єднанні українців на в коло двох організацій: Української православної церкви св. Володимира та Українського Культурного Центру, де авторка статті змогла приймати участь у заходах на Різдвяні свята і мати радість спілкування з українцями, що об'єднанні в діаспору. В статті використовуються історичні джерела, які щиро надав настоятель української православної церкви св. Володимира в м. Лос-Анджелес о. Василь Саучур, записи особистого спілкування з представниками української діаспори, власні спостереження та джерела Інтернет ресурсів.

Українська діаспора м. Лос-Анджелес формувалася поступово і цей процес відбувався протягом майже ста років. Перші українці стали переселятися до Каліфорнії зі Сходу США приблизно з 1920 року. Сухий субтропічний клімат штату де більше 300 днів на рік сонячно і тепло, приваблював багатьох, хто шукав кращої долі. Українські переселенці прагнули до об'єднання, щоб разом здолати труднощі, допомагати один одному та не забути українську мову й свою культуру.

Одним із перших, хто організував українське життя в м. Лос-Анджелес, був Микола Новак. Він писав в часопису «Новий шлях» про життя українців в місті на початку січня 1945 року. Зокрема він пише: «Є тут 300 родин – живуть тут від 15-20 літ, а дехто й 30 літ. На цих 300 родин, то найбільше 30 переплачують український часопис. Нема Українського Народного Дому й української церкви, нема й української організації – всюди велика українська порожнеча – українці пішли до різних ворожих організацій. І коли б не кільканадцять українських родин, які зорганізовані в Українську Централю, то й сліду не було б по українській громаді в Лос Ангелес (Голівуд)»[1, с. 61]. Процес формування і об'єднання українців був не простий, йшов поступово і з труднощами. На початку 1946 року українська громада стала оживати та зібрала пару тисяч доларів для будови Українського Народного дому. Далі М. Новак пише, що «Всіх дійсних членів Централі має 50 родин; на підприємства Централі приходиться до ста родин, а

решта 200, які тут живуть, треба організувати. Невідомо, чим їх притягнути до нашої справи» [1, с. 61].

Вивчаючи матеріали, які мені надав отець Василь, настоятель української православної церкви св. Володимира, розумію, що українська Централь була створена в 1930 році та з часом знайшлися форми об'єднання українців. Про це свідчить і запис в часопису. «Після 15 літ в цій громаді перший раз зорганізовано український хор, куплено прапори – український і американський. Є надія, що зможемо спровадити українського священика й зорганізувати українську церковну громаду. І ось аж тоді, коли вдасться доконати ті дві великі справи – набути Український Народний Дім і Українську Церкву – українська громада в Лос Ангелес (Голівуд) буде мати право зачислити себе до других українських громад в Америці» [1, с. 61].

Отже, ми бачимо, що процес формування української діаспори в м. Лос-Анджелес мав складнощі, але ж надія та велике бажання не покидала перших фундаторів. Був створений ініціативний гурток, на чолі якого стояв пан Микола Новак. В ініціативну групу вписалося 20 родин. Була прийнята постанова: запросити священика, який крім самої праці священика міг би провадити хор, рідну школу, театральний гурток. Громада запросила отця Петра Маєвського, який відповідав всім цим вимогам. Петро Маєвський погодився, хоча і без забезпечення, поїхати на месійну працю з Вінніпегу (Канада) до Лос-Анджелесу, Каліфорнія. На той час в місті не було ще жодної української парафії, не було не тільки в Каліфорнії, але й на всьому Заході США.

8 вересня 1946 року 17 осіб гуртку зложили перші 265.50 доларів для організації української церкви. Першими фундаторками цієї справи стали пані Олена Мельник та Анна Музуркевич, які зложили по 100 дол. кожна. Приїхав о. Петро Маєвський до м. Лос-Анджелес в листопаді 1946 року. Він почав підготовчу працю до відправи першого Богослужіння, що мала відбутися на Різдвяні свята. Зразу було скликано Загальні Збори парафіян, на яких було оформлено заснування парафії під назвою – Українська православна парафія св. Володимира в м. Лос-Анджелес, Каліфорнія. Парафія заснувалась без допомоги якого-небудь іншого церковного осередку і стала на самостійний ґрунт, на засадах, на яких відродилась церква в Україні, 1921 р.

Одночасно з церковною працею розпочато й культурно-освітню діяльність. Започатковано рідну й недільну школи, де на початку навчалися десять дітей. Розпочато було приготування до вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка й до Шевченківського концерту, який урочисто відбувся 30 березня 1947 р., при численній публіці. В цей час була піднята думка про набуття свого будинку, в якому крім богослужінь можна б провадити й культурно-освітню діяльність.

Важливою є дата 6 грудня 1948 р., коли українська парафія Лос-Анджелесу одержала документ Чартер, затверджений Урядом штату Каліфорнія, на підставі якого могла ставати власником майна й мати інші юридичні права й обов'язки [1, с. 74]. На початку 1949 р. кількість членів засновників і фундаторів парафії налічувала 43 особи, що знайшло відображення в Статуті парафії.

Ще більш важлива подія відбулася в березні 1949 р., коли парафія стала власником землі, на якій заплановано будувати український церковний дім. Цікаво, що ціна лотів на придбання землі (120x155) на той час складала – 9832 60 дол. Але виникли складнощі з відсутністю грошей у парафії. Так, грошову позичку надали родини Тимчуків і Михно. Спочатку, в липні 1949 р. розпочато було будівництво

Українського Народного Дому. Кілька родин змогли позичити на будівництво від 500 до 1 000 дол. на необмежений час. Родина М. Михно запропонувала всі свої ощадності – вісім тисяч доларів, за дуже низький процент – 3 %. Гроші були повернуті з відсотками до липня 1953 року з великою подякою. [1, с. 77]. Парафіяни-робітники подарували 345 годин праці під час будови українського дому. На той час вся будова коштувала – 20796 40 дол.

Відкриття й освячення Української Народного Дому відбулося урочисто 2 червня 1950 року. Розмір цієї будівлі складає (54x60). Як пишуть джерела, гарним концертом та великим обідом, завершилося будівництво Українського Народного Дому. Протягом 1951 року українці м. Лос-Анджелес організовувалися та провели концерти на честь Свята Державності 11 лютого та в шанування пам'яті Т. Г. Шевченка в березні. Урочисто і святково святкувався Великдень 29 квітня. Така культурно – освітня праця далі проводилася щорічно і була широка та різнобарвна.

Нова хвиля прибуття українців до Лос-Анджелесу пов'язана з 1949/50 роками. Багато хто з переселенців приєднався до життя української парафії та приймали безпосередню участь у релігійних та культурно-освітніх заходах. Причинами нової хвилі еміграції стали події пов'язані з закінчення другої світової війни (1939–1945 рр.). Що ж рухало перших переселенців до міста ангелів? Вірогідно метою був пошук кращих умов життя, доброї роботи та високої оплати праці.

Декількох представників цієї хвилі та їх нащадків, мені пощастило зустріти в Українській православній церкві та мати радість спілкування в українській аудиторії під час різдвяних свят в січні 2016 р. На цей час багатьом із них є близько 75-95 років, це літні люди, які знаходяться в гарному гуморі, приємно виглядають для свого поважного віку, добре говорять українською. Вони цікавляться життям в Україні, питають про останні події, щиро бажають процвітання Україні.

Від самого початку заснування української парафії, парафіяни мріяли про свою церкву. Ще на річних зборах парафії, 7 лютого 1954 року, було вирішено відкрити окремий «Фонд Будови Церкви». Так, на початок будови церкви 1961 р., ощадностей в банках парафія мала вже сорок тисяч доларів. Отож, мрії почали здійснюватися в 1961 році, коли розпочато будівництво церкви. Але складною виявилась справа знайти відповідного архітектора, який би знав стиль будови українських церков. Писемні джерела, говорять, що «певно з Божої волі, привів до зустрічі з архітектором – українцем, паном Юрієм Куриленком, що за дуже скромну нагороду (600 доларів), згодився не тільки виробити пляни, а й наглядати за будовою церкви» [1, с. 99]. Це дійсно був самовідданий й глибоко освічений архітектор. Так, в березні 1961 року була підписана угода між архітектором і парафією. В архіві будови церкви по різних справам зберігається 58 листів листування з різними департаментами штату та організаціями, специфікація на 30 сторінках і 3 великі аркуші планів церкви.

Парафія бажала побудувати простору церкву, мати більше місця на шлюби і похорони, але архітектурний департамент м. Лос-Анджелес не давав дозволу. Цікавою є аргументація департаменту з цього приводу. Церква не може бути більшою, як 36x60 фунтів, з розрахунку на 150 сидячих місць в церкві і 15 місць на хорах, тобто на 165 місць в церкві, не обхідно мати місце на 33 автомобіля на дворі (по 5 осіб в машині). Як бачимо, це є американський підхід до справи, коли при будові церкви враховується паркування авто, для тих хто приїде на службу. Це пояснювалось тим, аби авто парафіян не створювало не зручностей на прилеглій

вулиці. З урахування вимог, розмір площі церкви був узгоджений і на цій підставі міський департамент будівництва видав дозвіл на будову церкви у вересні 1961 року. 23 вересня 1961 року була прийнята оферта компанії Дон Гил Ко на суму 65.800.00 і контракт був підписаним.

Перед початком будови відбулося урочисте посвячення площі під будову церкви, в день Покрови Божої Матері – 15 жовтня 1961 р. Під час будівництва стали надходити пожертвування на будову церкви від української громади. І тому, стіни церкви стали підноситися і церква скоро почала зростати. За ходом виконання робіт наглядав архітектор пан Ю. Куриленко. Так, виникло питання, щодо вікон. По контракту вікна мали бути зі звичайними кольоровими шибками. Була внесена пропозиція від родини Паркер про те, що краще було б мати вікна вітражі з іконами святих на них. Охочих взяти оплату одного вікна на свій кошт зголошувалось навіть більше родин ніж було вікон. Зразки ікон подав о. Петро Маєвський. Три ікони «Христос Бог-Слово», «Свята кн. Ольга», «Свята кн. Олена» – є копіями з величавого св. Володимирського Собору в Києві. Всього було замовлено одинадцять вікон вітражів з іконами святих. Замовлення було зроблено 2 листопада 1961 року, а готові вікна вітражі були вставлені в середині квітня 1962 року [1, с. 103].

Тож, ми бачимо, що українська православна церква св. Володимира прикрашалася за рахунок членів української діаспори. Так, було запропоновано прикрасити церковну стелю мозаїчним образом – Христа – Вседержителя. Символічно, те що на Різдво ікона вже була на стелі церкви. Мозаїчний образ Христа – Вседержителя і на початку 2016 року виглядає велично, тому що виготовлений майстерно та з великою любов'ю.

І дійсно, будівництво церкви йшло дружно і церква вийшла прямо чудовою. Таке визнання дають всі хто в ній буває або йде поруч вулицею. Часто приходять студенти, що студіюють рисунки – сідають цілим гуртом перед церквою і роблять з неї малюнки – копії. Особливо емоційне враження роблять вечором два вікна вітражі на фронтоні церкви, що освітлюються вечором і гаснуть о півночі – Христос Добрий Пастир (дар родини Деделюк) і Янгол Молитви (дар родини Гира).

Отже, з наведеного, ми можемо зробити перші висновки, в тому, що об'єднаними зусиллями української громади, парафії, було виконано великий об'єм робіт. Мотивована праця і діяльність українських родин дали плідний результат під час будівництва Українського Народного Дому і української православної церкви св. Володимира. Так, фундамент під будову церкви почали копати 19 жовтня 1961 року, класти стіни 8 листопада 1961 р., підносити бані 7 березня 1962 р., а всю будову закінчено 18 травня 1962 року.

17 червня 1962 року відбулося урочисте посвячення і відкриття церкви. Церковний хор проспівав високохудожній музичний твір К. Стеценка «Вечерню» та інші музичні твори. Новозбудована церква є прекрасною, для якої багато хто з українців віддали наполегливу працю, час та щедрі пожертвування. Українська діаспора збільшувалась за рахунок нових хвиль міграції та новонароджених в українських сім'ях. Українська громада не забувала вшановувати своїх членів з нагоди їх родинних свят. Кожного року відзначалися пам'ятні дати українського народу, релігійні свята та українські народні звичаї та традиції.

Слід окремо сказати про український хор, який мав і має велике значення в житті і розвитку української парафії. З початку свого заснування диригентом хору

був пан С. Грод, а з 1948 року керував хором пан І. Паркер, який заохочував до співу й свою родину. Хор не був великим, але музично гарно підготовлений. На Шевченківському концерті, в знак вшанування пам'яті з нагоди 100 – річчя смерті Т. Г. Шевченка, хор проспівав величаву кантату М. Лисенка, на слова Л. Українки «Вмер батько наш тай покинув нас». В хорі виступило 33 хористи під диригуванням настоятеля церкви о. Петра Маєвського. На початку 2016 року церковний хор продовжує гарно працювати. Хор співає в неділю Службу Божу та на всі великі релігійні свята [4]. При допомозі о. Василя Саучура хор виконує Літургію трьох композиторів – Стеценка, Кошиця і Леонтовича. Регентом хору є американка українського походження Дебора Касперська. Її батьки є вихідцями з України, вона ж народилася в Канаді, мігрувала з сім'єю до м. Лос-Анджелес, а її донька вже народилася в США. Досліджуючи літературні джерела 60 років ХХ ст., я побачила серед хористок ім'я і фото Ольги Василишин, і була приємно вражена тим, що й на сьогодні вона та її сестра Настуся Совсун (Крейф), в поважному віці, продовжують співати у церковному хорі та бути активними учасницями всіх релігійних та культурно – мистецьких заходів. Хор посилюється молодими й новими силами. Різдвяні колядки та різдвяні співи наповнюють церкву та єднують родини українців, як під час богослужіння так й в буденному житті на довгі роки.

Сучасні представники української діаспори, яких мені пощастило зустріти в українській православній церкві та українському домі це толерантні і дружелюбні, гарно вихованні, освічені люди, багато хто продовжує навчання в університетах, знаються на сучасних інформаційних технологіях та щиро пропонують свої знання, поради, інформаційну підтримку співвітчизникам.

Думаю доречним буде навести певні цифри, які є показником динаміки кількості українців та осіб українського походження і тих хто користується українською мовою в сім'ї.

На початок ХХІ століття кількість українців та осіб українського походження у США становило близько 976314 тис. осіб, в Каліфорнії в 2010 році – 92943 тис. осіб [2; 6]. Переважна більшість з них народилася уже в США і тільки близько 20% становлять безпосередні емігранти. Близько третини осіб українського походження володіє українською мовою, приблизно 143 тис. (15%) використовують її в побуті. До штатів з найбільшою кількістю осіб, що використовували українську мову у сім'ї в 2006 – 2008 рр. інформаційні джерела відносять: Нью-Йорк (штат) – 22462, Каліфорнія – 17350, Вашингтон (штат) – 17175, Коннектикут – 3190, Флорида – 5141 та інші [2]. В 2010 році цей показник змінився. Так, кількість осіб, що вживають українську мову в сім'ї в Нью-Йорк (штат) – 16443, Каліфорнія – 16215, Вашингтон (штат) – 18907, Коннектикут – 1767, Флорида – 4385 та інші. Статистика перепису наводить, що станом на 2010 рік 26,2% українців в Лос-Анджелесі спілкуються вдома російською і 6,4% спілкуються українською [5].

Статистичні данні говорять про зменшення кількості осіб в Лос-Анджелесі, які спілкуються українською вдома. Тому функціонування українських осередків в місті є вкрай важливим. Одним з таких культурно-освітніх та виховних закладів є Український культурний центр (УКЦ).

Український культурний центр був створений у 1940 р., як не прибуткова культурно-освітня організація, яка об'єднує осіб українського походження. Метою організації є поширення української культури, збереження звичаїв і традицій, освіти та української мови. Культурна місія центру полягає в організації лекцій, концертів, перегляду українських фільмів, виставок та інших культурно-

мистецьких заходів. УКЦ видає щоквартально інформаційний бюлетень «Вісті», щоб українська громада могла знати інформацію про організацію заходів.

Український культурний центр щорічно бере участь в організації громадських урочистостей з приводу прийняття Акту незалежності України, фестивалю писанки тощо. Координує пам'ятні спогади про голодомор, геноцид. В рамках своєї діяльності культурний центр підтримує роботу рідної школи, танцювального гурту «Червона калина», української художньої школи, Каліфорнійської асоціації допомоги Україні, національному хору «Кобзар», українському конгресу Америки та іншим суспільним організаціям [6].

Український культурний центр на початку 2016 року організував свято «Маланки» 9 січня за участю музичного гурту та 17 січня захід «Щедрий вечір», зі співом колядок та щедрівок. Українські родини та багато вихідців з бувших радянських республік активно приймають участь у святкуванні, що проводить УКЦ. Близько 250-320 осіб можна побачити на таких заходах з нагоди великих свят і державних подій.

Українці Лос-Анджелесу привітні і радо вітають тих, хто приєднується до української спільноти. Як правило, вони розмовляють українською і відчуваєш наче ти знаходишся в Західній Україні, тому що багато вихідців з Західної. Мова дає відчуття зв'язку з країною народження і її народом. Люди усміхнені і позитивно налаштовані один до одного. На свята чоловіки і жінки та їх діти приходять в українських вишиванках, вони приймають участь у концертах присвячених пам'ятним датам українського народу та її видатних представників.

Таким чином, можна відзначити такі основні хвилі міграції українців до США, що стало поштовхом для оселення та формування української діаспори в м. Лос-Анджелес.

Перша хвиля міграції припадає на початок 1880 р. і тривала до початку Першої світової війни 1914 р., в основному це були вихідці з Закарпаття, Галичини та Буковини і складалась з економічних мігрантів, тих хто шукав роботу.

Друга хвиля сталася між Першою світовою війною та Другою світовою війною. Причинами були складні економічні і політичні умови життя українців. Більшість це були вихідці з Західних й прикордонних районів України.

Третя хвиля відзначилася політичними біженцями під час Другої світової війни та зразу ж після неї. Так, після Другої світової війни до США переїхало близько 100 тис. біженців з України. Серед них військовополонені та частина українців звільнених із концтаборів Німеччини і Польщі. Вони боялися повертатися до СРСР, щоб не бути засланими до таборів Сибіру. Тому їх шлях був далекий, через Атлантику до Канади і США. Дехто прожив декілька років в Канаді вирішили їхали далі до Каліфорнії та до Лос-Анджелесу.

Четверта хвиля припадає на 90-ті роки ХХ століття і початок ХХІ ст. причиною є економічні мотиви, а саме пошук кращих умов життя та отримання більш високої зарплати. Діяла урядова програма по працевлаштуванню на робочі професії.

Наголосимо про важливі дані, що дає перепис населення 2010 р., а саме: 27,8% емігрували між 1953 і 1987 роками, 68,9% емігрували в період між 1988 і 2010 років [8].

На нашу думку, можна відзначити й п'яту хвилю, початок якої припадає на 2014–2016 рр. – й триває досі, як наслідок української політичної кризи та воєнної агресії Росії проти України.

Відповідно до перепису населення в 2010 році, 26222 тис. особи заявили себе частково або повно українського походження, що живуть в прилеглих містечках до Лос-Анджелеса. З числа цього населення 15 872 тис. повідомили як народжені в США, в той час як 10 350 тис. народилися в Україні та інших країнах. Середній вік населення українців в Лос-Анджелесі 42 роки, 31,7% населення знаходиться між 45 і 65 років, і 22,5% населення старше 65 років [7]. Існує гендерна рівність, приблизно половина населення чоловічої статі і половина жіночої статі. Українці в Лос-Анджелесі розмовляють українською та знають і використовують російську мову. Протягом маже столітнього існування українців в місті, українська діаспора збільшувалась і об'єднувалась на в коло релігійних організацій та українського культурного центру.

Вважаємо, що міграційні процеси, в наслідок чого частина певного народу розсіюється, по територіям інших країн, визначаються об'єктивними і суб'єктивними причинами, серед яких є насильницькі виселення, результат війни, геноцид, соціальні, економічні, релігійні, особисті та інші причини.

Отже, вважаємо, що формування української діаспори в м. Лос-Анджелес, Каліфорнія, здійснювалось і продовжує розвиватися як на постійній основі так і тимчасово за рахунок: міграційних процесів; запрошення на роботу і дослідження науковців та фахівців; участі студентської молоді у програмах навчання та дослідження в університетах США, участі в програмі «Work and Travel», роботи молоді в літніх дитячих таборах; участі українців в культурно-освітніх та релігійних заходах в США; виграшу та отримання Грінкарти та переселення до США; вступ у шлюб з громадянином США; возз'єднання зі сім'єю; участі в мистецьких фестивалях і спортивних змаганнях, під час туристичної подорожі та можливі інші причини.

Література

1. Пропамятна книга три ювілеї 1921–1966. Українська православна парафія св. Володимира м. Лос Анжелес, Каліфорнія. – Друк: Друкарня «Українських вістей», Новий Ульям, 1966. – 240 с.
2. Українці у США. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Українці_у_США.
3. Юридична енциклопедія: В 6-ти т. / Редкол. Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. – К.: Укр. енциклопедія, 1998. – Т. 2: Д-Й, 1999. – 744 с.
4. Pro-cathedral of St. Volodymyr Ukrainian Orthodox Church of USA Los Angeles [Electronic resource]. – URL: – Режим доступу: <http://stvladimirs>.
5. Ukrainian speaking Persons US by State, 2010 [Electronic resource]. – URL: http://www.inform-decisions.com/stat/maps/usa_ukr_spk.jpg.
6. Ukrainian Americans in Los Angeles [Electronic resource]. – URL: https://en.wikipedia.org/wiki/ukrainian_americans_in_los_an.
7. Wolowyna, O. 2012. Entry «Перепис Населення [Population Census]» в Енциклопедія Української Діаспори, Том 1: Сполучені Штати Америки, Книга 2 [in Encyclopedia of the Ukrainian Diaspora, Tom 1: United States of America, book 2]. New York, NTSh-A.

Iryna Hetman-Piatkovska, Ph.D. in Law, Associate Professor, «KROK» University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.

UKRAINIAN DIASPORA IN LOS ANGELES

***Abstract.** This article investigates the formation, development, and activity of the Ukrainian diaspora from 1920 through the beginning of 2016 in the city of Los Angeles. Provides an overview of the historical role that the Ukrainian Cultural center and the Ukrainian Orthodox Church of St. Vladimir, in Los Angeles, played in consolidating Ukrainian communities.*

Noted Ukrainian major wave of migration to the United States and forming Ukrainian Diaspora in Los Angeles. The first wave of migration is at the beginning in 1880 and continued until the First World

War in 1914, mainly from Western Ukraine those who are looking for work. The second wave occurred between World War I and World War II. The reasons were complex economic and political conditions of Ukrainian life. The third Wave distinguished political refugees during the Second World War and immediately after it. The fourth wave falls on the 90 years of the twentieth century and early twenty-first century. The reason is economic motives, namely the search for a better life and get a higher salary. Marked the fifth wave, which began falls on the 2014 - 2016 and continues today as a result of the Ukrainian political crisis and the military aggression of Russia against Ukraine.

Migration processes are determined by objective and subjective reasons, among which is the violent eviction, the result of war, genocide, social, economic, religious, personal or other reasons. Formation of the Ukrainian diaspora in Los Angeles develop as permanently or temporarily due to migration.

Keywords: USA, Ukraine, Ukrainian diaspora, Ukrainian Culture, migration waves, Los Angeles.

УДК 323.1(477:439)(091)«1939/1944»

Олег Казак,
аспирант,

Белорусский государственный университет

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЭМИГРАНТСКОЙ ОРГАНИЗАЦИИ «ЛЕМКО СОЮЗ» В 1939–1944 гг.

Аннотация. Статья посвящена деятельности организации эмигрантов из Подкарпатской Руси (Закарпатья) «Лемко Союз» в годы Второй мировой войны. В это время представители эмигрантских кругов представили на суд общественности различные проекты будущей государственной принадлежности Подкарпатской Руси: автономия в составе Чехословакии, часть Венгрии или СССР, независимая республика. Активисты «Лемко Союза» придерживались выраженных просоветских позиций. Они не имели достоверной информации о советском государственном устройстве и, руководствуясь своими романтизированными представлениями, считали СССР передовой страной в плане решения национальных проблем. Активисты «Лемко Союза» требовали объединения все частей так называемой «Карпатской Руси» (Подкарпатская Русь, Прешовская Русь, Лемковина) и присоединения ее к СССР, выступали против претензий Чехословакии и Венгрии на данный регион.

Основой источниковой базы работы послужили периодические издания организации (газеты «Лемко», «Карпатская Русь»), а также архивные материалы. В ходе подготовки статьи был проведен контент-анализ экземпляров русинской эмигрантской прессы, что дало возможность детально раскрыть представления деятелей «Лемко Союза» относительно будущей национально-культурной жизни в Подкарпатской Руси. Для дальнейших исследований истории русинской эмиграции необходимо более широкое привлечение оригинальных источников, а также использование теоретических разработок из области современных направлений гуманитарной науки.

Ключевые слова: «Лемко Союз», эмиграция, русины, Подкарпатская Русь, национально-культурная жизнь.

Проживающие в США эмигранты из Подкарпатской Руси (Закарпатья) традиционно играли значительную роль в судьбе своей родины. Так, будущее региона после Первой мировой войны во многом было predetermined успешными переговорами чехословацкой политической элиты с представителями русинских эмигрантских кругов. После включения Подкарпатской Руси в состав Венгрии (ноябрь 1938 г., март 1939 г.) эмигрантские организации различной направленности